

Traducció vs adaptació vs localització

Lluís de Yzaguirre i Maura

Laboratori de Tecnologies Lingüístiques

IULA -UPF

Lluís.deYzaguirre@upf.edu

Sumari

Ens plantejarem els motius que fan que el calc *localització* no sigui una bona traducció del terme *locali(s/z)ation* en l'àmbit de la informàtica sota tres aspectes:

- ▶ no és necessari
- ▶ és conflictiu
- ▶ és inoportú

No és necessari

Presentarem l'argument que de sempre el concepte de traducció ha implicat el d'adaptació; doncs, que "traducció de programes" o "traducció d'aplicacions" o "traducció de *software*" o "traducció d'interfícies" podrien servir perfectament englobant implícitament la idea d'adaptar als usos locals.

És conflictiu

Perquè

- a) col·lideixen diversos usos de "localització", especialment "localització de *software*";
- b) té connotacions negatives

És inoportú

Treu protagonisme als traductors, com si la seva aportació al procés de vehicular un producte informàtic en una altra llengua fos secundari o merament circumstancial.

No és necessari

El concepte de traducció

Tant en el camp de la literatura com, més modernament, en el de les lletres de cançons o els productes audiovisuals, els professionals saben que una bona traducció no es limita al lèxic o a la sintaxi, sinó que inclou qüestions pragmàtiques, culturals i de *Weltanschauung*.

El concepte de traducció

Per això, una bona traducció a la nostra llengua ens pot resultar més pròxima que no pas l'original (en el supòsit que no tinguem un domini nadiu de l'altra llengua), cosa que es percep per la més alta eficàcia emotivo-comunicativa de la traducció. Molts de nosaltres ens haurem emocionat escoltant aquests versos de Rosalia de Castro:

El concepte de traducció

Cando penso que te fuches,
negra sombra que me asombras,
ó pé dos meus cabezales
tornas facéndome mofa.

Rosalía de Castro, (Follas Novas, 1880)

Interpretació de Luz Casal

El concepte de traducció

Però estic convençut que la majoria dels presents, com jo mateix, ens sentim més corpresos amb aquesta bona traducció de **Tomàs Garcés (1901-1993)**

El concepte de traducció

Quan pensava que fugies,
ombra negra, la meva ombra,
vora el coixí, de puntetes,
tornes a fer-me la riota.

Rosalía de Castro, traducció de Tomàs Garcés

Interpretació de Maria del Mar Bonet

El concepte de traducció

El mèrit d'aquesta traducció és haver recreat el sentit original amb un text variat amb gran llibertat bo i mantenint la mètrica:

El concepte de traducció

**Cando penso que te fuches,
negra sombra que me asombras,
ó pé dos meus cabezales
tornas facéndome mofa.**

Rosalía de Castro, (Follas Novas, 1880)

**Quan pensava que fugies,
ombra negra, la meva ombra,
vora el coixí, de puntetes,
tornes a fer-me la riota.**

Rosalía de Castro, traducció de Tomàs Garcés

El concepte de traducció

En canvi, una traducció excessivament literal pot destrossar la musicalitat del poema i fer-lo impracticable per al cant (més aviat sembla una glossa):

El concepte de traducció

**Cando penso que te fuches,
negra sombra que me asombras,
ó pé dos meus cabezales
tornas facéndome mofa.**

Rosalía de Castro, (Follas Novas, 1880)

**Quando pienso que te fuiste,
negra sombra que me asombras,
a los pies de mis cabezales,
tornas haciéndome mofa.**

(traducción al castellano - Mónica B. Suárez Groba)

El concepte de traducció

En resum, el món de la traducció ja sap fa molts anys que aquest concepte inclou l'adaptació (que sovint ni es consigna, com en el cas mostrat de T. Garcés, el qual apareix citat simplement com a traductor, no pas per menyspreu de la seva adaptació, sinó perquè *ça va de soi*).

És conflictiu

La (des)localització

En canvi, el món de la informàtica, en descobrir que hi ha multilingüisme, que hi ha vida després de l'anglès, se sorprèn en veure que una traducció mecànica mot a mot no serveix i descobreix la sopa d'all encunyant el terme de “localisation”

La (des)localització

El terme “localisation” no crea tantes interferències en anglès com en català:

“software finding”

to locate, location scout

This allows you to look up reservations using the **six-letter record locator** (your reservation confirmation code). The agent will give you a six letter Record Locator (PNR Code).

La (des)localització

La dualitat **global=anglès** vs **local=altres llengües** és diglòssica, vehicula una mentalitat culturalment imperialista i segresta aquest mercat laboral de l'àmbit de la traducció. Abans seria preferible contraposar llunyà a proper o accessible (accessibilització de *software*?), però el millor és reivindicar la traducció.

La (des)localització

localització de *software*

[Click here to view the entire broadcast schedule .](#)

Software Finder

Software Finder is a free tool that allows manufacturers to research management applications.

Featured companies:

Man
Bus
The

G
M

La (des)localització

The screenshot shows the website header for Universitat Jaume I, titled 'Llibre Electrònic d'Universitat'. It features navigation tabs for 'Presentació i Particularitats', 'Normatives', 'Serveis', 'Notícies', and 'FAQ'. There are also links for 'Valencià | Castellano' and 'Personalitzar l'horari'. Below this, a menu for 'Llicenciatura en Comunicació Audiovisual' is displayed, with sub-tabs for 'Troncals i obligatòries', 'Optatives', 'Lliure configuració', 'Estil', 'Complements', and 'Resum crè'. Under the 'Optatives' tab, there are further sub-tabs for 'Assignatures', 'Horaris', 'Exàmens', 'Convalidacions', and 'C. Extra.'.

Mostrar subgrups

Curs	Assignatura	Crèdits	Grup (*)	Semestre	Vacants rep.	Vac. noves (*)
1	AB07 Cultura Política del Món Actual	4,5	F	2n	0	87
1	AB09 Introducció a la Teoria i Tècnica de la Fotografia	4,5	F	2n	0	26
1	AB10 Moviments Artístics Contemporanis	4,5	F	1r	0	49
1	AB11 Introducció a la Teoria i Tècnica de la Ràdio	4,5	F	1r	0	39
1	AB12 Localització d'Exteriors	4,5	F	2n	0	41
1	AB14 Edició Gràfica de Textos	4,5	F	1r	0	79
1	AB42 Sociologia de les Noves Tecnologies	4,5	F	2n	0	85
4	AB69 Disseny de Grafisme per a Vídeo i Televisió	4,5	F	2n	0	39
4	AB71 Fotografia de Premsa i Esportistes	4,5	F	2n	0	31

És inoportú

Apropiació des de l'àmbit de la informàtica

http://www.csis.ul.ie/software_localisation/default.htm

És com si la traducció audiovisual fos
absorbida per les Facs.

d'Audiovisuals (localització de films)

o la jurídica des de les de dret!

(localització de directives)

Apropiació des de l'àmbit de la informàtica

DEPARTMENT *of* CSIS

Graduate Diploma/Master of Science in Software Localisation

**Department of
Computer Science and Information Systems**

[Home](#) [Prospective Students](#) [Current Students](#) [Department Structure](#) [Research](#) [Links](#) [Contact Us](#)

Apropiació des de l'àmbit de la informàtica

Entrance Requirements

Normally a primary degree is required. However, candidates who possess an equivalent professional qualification together with suitable work experience may also be considered. **Expertise in a second language would be an advantage** to all applicants. As the course assumes no previous knowledge of computing it is not suitable for candidates who already possess a Computer Science degree.

Apropiació des de l'àmbit de la informàtica

Programme Outline

Students on the Graduate Diploma in Software Localisation programme are presented and assessed on four modules per semester.

Autumn Semester

Localisation Engineering Fundamentals

Localisation Process I

Language Engineering I

Programming Global Applications I

Spring Semester

Quality and Localisation

Localisation Process II

Language Engineering II

Programming Global Applications II

Conclusió

Convé que evitem aquest calc innecessari, confusionari i contraproduent, encara que això ens diferenciï d'altres llengües més propenses a la supeditació a les cultures hegemòniques.

Fabra Conversa 133

Res no palesa tant la supeditació d'una llengua a una altra com el fet de trobar-se en aquella àdhuc les grafies i les pronúncies equivocades d'aquesta (mòvil amb v; héroe, esdrúixol). Que el català digui olfat, apoplètic, en lloc de olfacte, apoplèctic, o paradògic, apoplègia, en lloc de paradòxic, apoplexia, o trapeci, cèfir, en lloc de trapezi, zèfir, tot això revela certament la supeditació del català al castellà, a aquell, però, qui coneix la història del català i sap que aquest, en els manlleus al llatí i al grec, no canvia mai el grup ct en t, ni la x en g, ni la z en c o en ç. Però, ¿hi ha cap prova més evident d'aquella supeditació que el fet de trobar en català totes les grafies equivocades o les accentuacions errònies del castellà? Aquesta llengua presenta un nombre considerable de mots d'origen erudit amb l'accent desplaçat: héroe, óvalo, imbecil, vértigo, médula, atmósfera, polígon, cíclope, Proserpina (en alguns dels quals l'Acadèmia espanyola tracta ara ja de restablir l'accentuació correcta). Tots aquests mots presenten en català la pronunciació castellana, i segurament no hi corregirem l'accentuació equivocada sinó a mesura que el castellà corregeixi la dels mots castellans corresponents. Quan els castellans deien telégrama, quilógramo, nosaltres dèiem telègrama, quilògram; però mentre els castellans diran médula, atmósfera, imbécil, no és pas fàcil que nosaltres accentuem correctament aquests mots dient medul·la, atmosfera, imbecil.

Res no palesa tant la supeditació d'una llengua a una altra com el fet de trobar-se en aquella àdhuc les **solucions terminològiques** equivocades d'aquesta.

Lluís de Yzaguirre i Maura
Laboratori de Tecnologies
Lingüístiques
IULA -UPF
Lluís.deYzaguirre@upf.edu